

A Győri Ítéltábla a dr. Nagy Szilvia ügyvéd által képviselt **felperesnek** a dr. Irsevic Krisztián által képviselt **alperes** ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Veszprémi Törvényszék 2017. június 28. napján kelt 4.P.21.576/2016/18/I. számú ítélete ellen a felperes által 19. sorszám alatt előterjesztett, Pf.4. sorszám alatt kiegészített fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

A felperesnek a per tárgyalásának felfüggesztésére irányuló kérelmét elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperes részére 12.700 (Tizenkettőezer-hétszáz) forint másodfokú perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint gépjármű vásárlás céljából 2008. október 12. napján változó kamatozású és változó törlesztő részletű deviza (CHF) alapú kölcsönszerződés jött létre a felperes mint adós és az alperes mint hitelező között, melynek keretében az alperes 850.000 forint kölcsönt folyósított a felperesnek. A szerződést a felek teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalták, az alperes képviselőjében azt az ... Kft. képviselője írta alá. A kölcsön törlesztésének kezdete a folyósítást követő hónap 15. napja, teljes hiteldíj mutatója évi 16,51 %, ügyleti kamata - a szerződés aláírásakor - 14,53 %, futamideje 120 hónap volt.

Az árfolyamkockázattal kapcsolatosan a szerződés IV./3. pontja a következőket tartalmazta:
„Az adós a szerződés aláírásával tudomásul veszi a hitelező alábbi figyelemfelhívó tájékoztatást:

A Ft-tól eltérő devizanemben történő kölcsönfelvétel előre pontosan nem becsülhető devizaárfolyam és kamatkockázat tudatos felvállalását jelenti a kölcsön devizanemétől függően a kölcsön teljes, vagy adott esetben részleges futamidejére vonatkozóan. Erre tekintettel a hitelező a jelen szerződéssel kapcsolatban az alábbi, piac által indukált kockázatokra hívja fel az adós figyelmét: a kölcsön futamideje alatti árfolyam elmozdulások a nemzetközi pénzpiacok és a forint piaci helyzete változásától függően bármikor, előre meg nem becsülhető gyakorisággal, irányban és mértékben következhet be. Az árfolyamváltozás hatására változhat, kedvezőtlen esetben akár jelentős mértékben megnövekedhet mind a tőketartozás mind a törlesztő részek forintban megállapított összege, illetve fix törlesztésű, deviza alapú kölcsön esetén a kölcsön futamideje. További

kockázatot jelent változó kamatozású kölcsönkonstrukciók esetében, hogy a deviza árfolyamváltozásától függetlenül, a kölcsön devizanemére irányadó nemzetközi pénzpiaci kamatok is változhatnak, és a változás akár a forintkamatok változásával ellentétes irányú is lehet. Kedvezőtlen irányú kamatváltozás az árfolyam változatlansága esetén önmagában is növelheti a törlesztő részletek összegét, illetve fix törlesztésű, deviza alapú kölcsön esetén a kölcsön futamidejét. Ugyanakkor az árfolyam és a kamat bármilyen irányú változása akár együttesen is bekövetkezhet, ami kedvezőtlen esetben a forintban számított adósságterhek kumulatív növekedését eredményezheti."

A felek jogviszonyának részévé vált az alperes szerződés megkötésének időpontjában hatályos **CHFD15 megjelölésű Általános Szerződési Feltétele**, valamint a hitelező **Üzletszabályzata**. Az adós a szerződés aláírásával elismerte, hogy ezeket elolvasta, megértette és azok egy példányát átvette, az Általános Szerződési Feltételeket alá is írta.

Az **Általános Szerződési Feltételek III.1.1. pontja** szerint az irányadó kamatláb az egyhónapos CHF LIBOR volt, mely havonta változhat. Az ügyleti kamat kiszámítása során a kamatszámítás időszakba beleeső valamennyi irányadó kamatlábváltozás figyelembevételre kerül. A III.1.1. pont szerinti **bázisárfolyam** a refinanszírozó hitelintézet (... Bank Zrt.) által a svájci frankra vonatkozóan meghirdetett, a kölcsön folyósításának napján érvényben lévő deviza vételi árfolyam 2,5 %-kal csökkentett értéke volt, mely a kölcsönszerződés tartama alatt változatlan. A **tényleges árfolyam** pedig az adott esedékességet követő 8. napon a refinanszírozó hitelintézet által meghirdetett deviza eladási árfolyam.

A **III.1.2. pont** értelmében az ügyleti kamat alap és változó kamatrészekből állt. Az alapkamat az induló irányadó kamatláb és a kamatfelár alapján meghatározott, a kölcsönszerződés megkötésekor rögzített összegű kamatrész, míg a változó kamatrész az irányadó kamatláb változásához kötött kamatrész + a svájci frankhoz viszonyított árfolyamváltozáshoz kötött kamatrész + az előző részlet további kamat és a forintkamattal volt.

A **III.2.1. pont** tartalmazta a változó törlesztésű deviza alapú kölcsön törlesztő részletei kiszámításának módját. A **III.3. pont** szerint az adós fizetési kötelezettségének forintban volt köteles eleget tenni

A felek szerződésének részét képező jóváhagyási értesítő tájékoztató jelleggel közölte a futamidő alatt teljesítendő törlesztő részleteket kimondva, hogy azok összege a futamidő alatt megváltozhat figyelembe véve a kölcsön alapjául szolgáló devizaárfolyam, valamint az irányadó kamatláb aktuális változásait.

Az alperes 2015. április 28. napján megküldte a 2014. évi XL. törvény - a továbbiakban DH2 törvény - szerinti elszámolást, melyet ugyan a felperes vitássá tett, de az alperes elutasító nyilatkozata ellenére nem fordult a Pénzügyi Békéltető Testülethez. Az alperes 2016. március 22. napján - a szerződésből eredő fizetési kötelezettségek elmulasztására tekintettel - azonnali hatállyal felmondta a kölcsönszerződést és bejelentette, hogy él opciós jogával.

* * *

Felperes módosított kereseti kérelmében elsődlegesen azt kérte megállapítani, hogy a kölcsönszerződés nem jött létre (rPtk. 205. § /2/-/3/ bekezdés; rHpt. 203. § /6/ és /7/ bekezdés). Arra hivatkozott, hogy a szerződés leglényegesebb elemeként a **kölcsön összege** pontosan

meghatározásra sem került (rPtk. 205. § /2/ bekezdés), a kölcsön folyósítása a szerződéskötés napjától eltért, mely időpontig a szerződéskötés napján érvényes CHF/HUF árfolyam módosult.

Az alperes nem tett eleget tájékoztatási kötelezettségének, így az Általános Szerződési Feltétel és az Üzletszabályzat nem vált a felek jogviszonyának részévé a Hpt. 210. § /1/ bekezdése szerinti okirati formában, emiatt a szerződés kötelező, lényeges tartalmi elemeiben sem lehet irányadó. Alperes a Hpt. és a THM rendelet szerinti speciális tájékoztatási kötelezettségét sem teljesítette személyre szabott formában, ezen belül nem tájékoztatta a felperest a várható **árfolyamkockázat** mibenlétéről, holott a Budapesti Értéktőzsde 2004. évben elkészített elemzése alapján az alperesnek már a szerződés megkötésekor tisztában kellett lennie azzal, hogy várhatóan 10 évre előre milyen mértékű lesz a svájci frank árfolyamának emelkedése.

A perbeli termék hibrid jellegű, mögötte **befektetési jogviszony** is meghúzódik, melyről a felperesnek tudomása sem volt, befektetési szolgáltatás nyújtására megbízást az alperesnek nem adott. A szerződés lényeges tartalmi eleme a kölcsön mögött álló svájci frank, a folyósított forint összeget svájci frank átváltásából kellett volna előállítania az alperesnek, mely nem történt meg, ennek hiányában az alperes árfolyam különbözetet nem számíthat fel.

Másodlagosan a szerződés teljes érvénytelenségének megállapítását kérte. Arra hivatkozott, hogy az a Hpt. 213. § /1/ bekezdés a./ - e./ pontjaiba ütközik, emellett azt az alperes nem is írta alá (r.Ptk. 217. § /1/ bekezdés). Az érvénytelenség jogkövetkezményeként kérte a szerződés határozathozatalig terjedő időre hatályossá nyilvánítását, és a felperes által teljesített 1.386.469 forint figyelembevételével az alperes 480.000 forintban történő marasztalását.

Az érvénytelenség kapcsán kiemelte, hogy a szerződés nem tartalmazza a kölcsön összegét svájci frankban, nem tartalmazza az éves százalékban kifejezett teljes hiteldíj mutatót, devizahitelek esetében a THM nem tükrözi az árfolyamváltozást (az árfolyamrést), nem állapítható meg, hogy THM (16,51 %) és a szerződés megkötésekor ügyleti kamat (14,53 %) különbözete (1,98 %) miből ered. Az árfolyamrés a Hpt. 213. § /1/ bekezdés c./ pontja alapján is kötelezően feltüntetendő költség. Nem tartalmazza azon feltételek, illetve körülmények részletes meghatározását, amelyek esetén a hiteldíj egyoldalúan megváltoztatható (rHpt. 213. § /1/ bekezdés d./ pont).

Harmadsorban arra hivatkozott, hogy az árfolyamváltozás kockázatát a felperesre hárító szerződési feltétel tisztességtelen, nem is találkozott banki ügyintézővel.

Negyedsorban jogalap nélküli gazdagodás címén kérte kötelezni az alperest 94.066 forint és annak 2015. december 24. napjától számított törvényes késedelmi kamata megfizetésére. Arra hivatkozott, hogy a bank által nyújtott elszámolás nem kölcsönszámítás, hanem egy ... devizakereskedés elszámolása, görgetett, nyitott devizapozícióval. Az alperesi elszámolás alapja csak a számviteli törvény lehetne, ehelyett egy tiltott devizakereskedést számolt el. Emiatt a teljesített összeg részben jogalap nélküli, a kölcsöntőke nem lehetett volna árfolyam különbözettel megnövelt. A devizakereskedés elszámolását nem rendeli felülvizsgálni törvény, így a konkrét esetben felülvizsgált kölcsönelszámolásról sem beszélhetünk.

* * *

Alperes a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a kölcsönszerződés létrejötté ténykérdés, az okirat tartalmazza a szerződés lényeges tartalmi elemeit. A felperes a szerződés tartalmát megismerhette, a kölcsönszerződést az Általános Szerződési Feltételeket és az

Üzletszabályzatot is aláírta. A 7/A/12. alatt csatolt meghatalmazással az ... Kft. eljárhatott a szerződés megkötése során.

A felperes is tisztában volt azzal, hogy deviza alapú kölcsönszerződésről van, az ÁSZF. III. pontja pontosan meghatározza - a bázis és a tényleges árfolyam definiálásával - a deviza egyenértéket. A kölcsönösszeg devizában (kirovó pénznemben) kifejezett egyenértéke pontosan kiszámítható a folyósításkor irányadó árfolyam figyelembevételével. A devizaárfolyam vagy a CHF egyenérték szerződéskötéskori rögzítése azt eredményezte volna, hogy az igényelt kölcsöntől eltérő összeghez jutott volna a felperes. A szerződés megkötésekor egyetlen jogszabály sem tette kötelezővé, hogy a szerződésnek tartalmaznia kellene a kölcsön összegét svájci frankban.

Az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatás világos és érthető volt, felhívta a figyelmét a felperesnek arra, hogy az árfolyammozgás korlátok nélküli. A figyelemfelhívás a 6/2013. PJE határozat szerint nem terjedhetett ki az árfolyamváltozás mértékére

A szerződés megfelel a régi Hpt. 213. § /1/ bekezdés a-e./ pontjai előírásainak is. A havi törlesztő részletek meghatározhatók és kiszámíthatók forintban és devizában, így teljesülnek a Kúria 1/2016. számú PJE határozatában foglaltak. Az ÁSZF. III.1.1., 1.2. és 2.1. pontja tartalmazza a havi törlesztő részletek kiszámításának módját és képletét. Az ügyleti kamat változó kamatrésze annak a deviza alapú szerződéses konstrukciónak a sajátossága, melyben a felek megállapodtak.

Befektetési tevékenységet nem folytatott. A 6/2013. számú PJE határozat értelmében a hasonló perekben a konkrét szerződés mögötti devizaforrás vizsgálata lehetetlen és szükségtelen. A THM kapcsán a 41/1997. (III.5.) Kormányrendelet - a továbbiakban THM rendelet - 8. § /1/ és /2/ bekezdése szerinti elemek kerültek feltüntetésre, ami pedig nem része a THM-nek, az az ÁSZF. I.5. pontjában és az Üzletszabályzat mellékletét képező hirdetményben került feltüntetésre. A THM és az ügyleti kamat mértéke közötti eltérés oka az árfolyamrész volt.

A régi Hpt. 213. § /1/ bekezdés c./ és d./ pontjai (árfolyamrész és egyoldalú kamatemelés) tisztességtelen szerződési rendelkezései a DH1 és DH2 törvényekkel kiküszöbölésre kerültek.

* * *

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletével a felperes keresetét elutasította, és kötelezte, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 53.900 forint perköltséget.

Arra hivatkozott, hogy a perbeli ügylet fogyasztói szerződésnek, illetve fogyasztási kölcsönszerződésnek minősül, mely vonatkozásában alkalmazandók a DH1 és DH2 törvények rendelkezései.

A szerződés létre nem jött kapcsán rámutatott, hogy az ... Kft-t az alperes által csatolt - cégszerűen aláírt - meghatalmazás és a rPtk. 219. § /1/ bekezdése és 222. §-a alapján az alperes képviselőjének joga megillette. A rPtk. 205/B. § /1/ bekezdése szerinti feltételek teljesültek, az Általános Szerződési Feltétel és az Üzletszabályzat a felek jogviszonyának részévé vált, a kölcsönszerződés egyedi része kifejezetten igazolja az Általános Szerződési Feltétel és az Üzletszabályzat átadását. Nincs olyan jogszabályi rendelkezés, amely előírná azt, hogy a felek az általános szerződési feltételnek tekintendő iratokat is kötelesek aláírni, ez egyébként a konkrét Általános Szerződési Feltétel vonatkozásában megtörtént. Amennyiben a fenti iratok átadására - az elismerés ellenére - mégsem került volna sor, azt a Pp. 164. §-a alapján a felperesnek kellett volna bizonyítani, aki erre vonatkozó indítvánnyal nem élt.

A hitel devizában volt nyilvántartva, de azt forintban folyósították, így **nem volt jelentősége annak, hogy a kölcsön összege svájci frankban nem volt meghatározva**. A felperes nem tekinthető befektetőnek - sem saját pénzét, sem más pénzét nem kockáztatta - és a perbeli deviza alapú kölcsönszerződés **nem tekinthető befektetési ügyletnek** (6/2013. PJE határozat 3. pont). Az pedig a szerződés tartalmán kívül eső, az alperes érdekkörébe tartozó körülmény, hogy a kölcsön fedezetét milyen pénzügyi tevékenységgel teremtette elő. Emiatt a befektetési jogviszony megállapítására irányadó szakértői vélemény beszerzésére irányuló felperesi bizonyítási indítványt elutasította.

A szerződés érvénytelensége kapcsán rámutatott, hogy az megfelel a rHpt. 213. § /1/ bekezdés a./ - e./ pontjában foglaltaknak. A kölcsönadott pénzösszeg a lerovó pénznyomban pontosan meghatározott (850.000 forint), a kirovó pénznyomban pedig a szerződés rendelkezései alapján számítható volt. (rHpt. 213. § /1/ bekezdés a./ pont; 1/2016 PJE) A kölcsönszerződés tartalmazza az éves THM mértékét (16,51 %). Az Üzletszabályzat III.1. pontja pedig tartalmazza a THM kiszámításának módját, továbbá azt, hogy az nem tükrözi a hitel árfolyamkockázatát és kamatkockázatát. (rHpt. 213. § /1/ bekezdés b./ pont)

Az 1/2016. számú PJE határozatban foglaltakra figyelemmel a Hpt. 213. § /1/ bekezdés c./ és d./ pontja alapján sem állapítható meg a szerződés érvénytelensége. A felperes a szerződés érvénytelensége körében az árfolyamrés feltüntetésének hiányára nem hivatkozhat, a jogalkotó a devizahiteles törvényekkel a szerződés tartalmát módosította, az árfolyamrés kiejtődött, az arra vonatkozó rendelkezés semmissége már nem állapítható meg.

Az árfolyamkockázat viselése a főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés, az arra vonatkozó tájékoztatás ténye, illetve hiányosságai a szerződés létrejötte vonatkozásában nem bírnak jelentőséggel, - a rPtk.209§ (5) bekezdése szerinti korlátra figyelemmel -érvénytelensége is csak akkor vizsgálható, ha nem világos és érthető. A konkrét esetben ez nem állapítható meg, a tájékoztatóból megállapítható, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül és kizárólag a felperest terheli és annak nincs felső határa.

A negyedleges kereset a (szubszidiárius) jogalap nélküli gazdagodás vonatkozásában nem jelölte meg a felperes keresete ténybeli alapját, azt az alperesi magatartást, amely az alperes gazdagodásához vezetett, az általa előadottak a jogalap nélküli gazdagodás keretében nem értelmezhetőek. A szerződés színleltségének megállapítására irányuló keresetet a felperes nem terjesztett elő, ezért nem vizsgálta, hogy úgynevezett ... devizakereskedésre irányuló ügyletnek minősül-e a felek jogviszonya. A felperes által csatolt számításból nem állapítható meg, hogy az az ÁSZF. szerinti számítási mód figyelembevételével készült-e, vagy sem.

Az elszámolás felülvizsgálatát a felperes a DH2 törvény 18. § /1/ bekezdése és 23. § /1/ bekezdése szerinti az ott írt határidőben kérhette volna, legkésőbb 2016. október 30. napjáig. Ennek elmulasztása folytán az alperes elszámolása jelen eljárásban a DH2 törvény 29. §-a értelmében már nem képezheti vita tárgyát.

Mellőzte a felperes által kért bizonyítás lefolytatását, a felperes hitelképességének vizsgálatára vonatkozó adatok beszerzése, illetve igazságügyi szakértő kirendelése körében. Rámutatott, hogy a hitelképességgel kapcsolatos iratok a szerződés létrejötte vagy érvénytelensége tekintetében nem relevánsak. A felperes által csatolt „anonim” szakértői véleményben megfogalmazott kérdések pedig túl általánosak voltak.

A Pp. 152. § /2/ bekezdése és 155/A. § alapján nem látott lehetőséget a felperesi kérelem szerint a C-483/16. sz. előzetes döntéshozatali eljárás befejeződéséig a per tárgyalásának felfüggesztésére sem.

* * *

Az ítélet ellen elsődlegesen annak hatályon kívül helyezése, másodlagosan keresete szerinti megváltoztatása iránt a felperes terjesztett elő fellebbezést. Emellett kérte, hogy az Európai Unió Bírósága előtt C-483/2016., C-51/2017., C-118/2017., C-126/2017. számon folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárásokra tekintettel függessze fel az ítéletábra a per tárgyalását. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság nem indokolta meg a C-483/2016. számon folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárással összefüggő, per tárgyalásának felfüggesztése iránti kérelmét elutasító döntését.

Rámutatott, hogy annak ellenére, hogy a kölcsön folyósítása a szerződéskötés napjától eltérő olyan időpont volt, melyre a felperesnek ráhatása sem volt, az elsőfokú bíróság nem értékelte kellően a szerződés létrejöttének hiánya, illetve érvénytelensége körében, hogy svájci frankban a kölcsön összege nem került meghatározásra,. Emiatt a szerződéskötés időpontjában a **kölcsönösszeg nem volt meghatározott.** A folyósítási értesítő nem pótolhatja a kölcsön összegének pontos meghatározását, azt az alperes be sem csatolta. A Kúria jogegységi döntései pedig nem tekinthetők jogszabálynak. (Ezzel függ össze a C-126/2017. szám alatti előzetes döntéshozatali eljárás).

Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság ítéletében nem tért ki a **tájékoztatási kötelezettség** elmaradásával összefüggésben a szerződés létre nem jötte kapcsán általa előadottakra (2016. szeptember 9. napján kelt keresetmódosítás 3-8. oldal). Kifogásolta, hogy a **befektetési jogviszonnyal** összefüggő bizonyítási indítványai - különösen a szakértő kirendelésére vonatkozó indítványa - elutasítása folytán állításait nem bizonyíthatta. Álláspontja szerint a deviza alapú kölcsönök mögött tényleges devizaforrásnak kell állnia. A THM és az ügyleti kamat közötti eltéréssel összefüggő bizonyítási indítvány elutasítását pedig az elsőfokú bíróság meg sem indokolta. Az árfolyamrés a konkrét szerződés teljes hiteldíj mutatójában nem fejeződik ki, ezért a szerződés a régi Hpt. 213. § /1/ bekezdés b./ pontjába ütköző, mely semmisségi okot a devizahiteles törvények sem küszöböltek ki.

A rPtk. 200. § /2/ bekezdése szerinti semmisségi ok (jogszabályba ütközés miatti semmisség) a DH1 és DH2 törvény alapján nem rendezett, így az erre irányuló kereset (rHpt. 213. § /1/ bekezdés c./-d./ pontjaiba ütközés miatti semmisség) vonatkozásában pergátló akadály nem áll fenn.

Az elsőfokú ítélet indokolásában foglaltakkal szemben a negyedleges kereset vonatkozásában megfelelő magyarázatot adott arra, hogy a felperes és az alperes számítása azért eltérő, mert az alperes devizakereskedés alapján, míg a felperes kölcsön alapján készítette el számítását. Saját számításai szerinti tartozását megfizette, a túlfizetéssel az alperes jogalap nélkül gazdagodott.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helyes indokai alapján történő helybenhagyására irányult.

* * *

Az ítéletábra a felperes fellebbezését a Pp.256/A.§./1/ bekezdés f/pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el és azt nem találta alaposnak.

Az elsődleges fellebbezési kérelemmel összefüggésben az ítélőtábla nem észlelt az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését megalapozó, az ügy érdemére is kiható eljárási szabálysértést. Az elsőfokú bíróság a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges körben feltárta, azt helyesen állapította meg, a felperes bizonyítási indítványainak teljesítését az adott jogkérdésben elfoglalt helyes jogi álláspontja folytán - a Pp. 3. § /4/ bekezdés második mondatával összhangban, mint szükségtelent - helyesen mellőzte és indokolási kötelezettségének a másodfokú felülbírálathoz szükséges körben eleget tett.

Az elsőfokú bíróságérdemi döntése - az alábbi pontosítás kivételével annak indokolására is kiterjedően - helytálló, emiatt a fellebbezésben előadottak az elsőfokú ítélet megváltoztatására nem adnak alapot.

I.

A szerződés létrejötte:

Iratellenesen hivatkozott a felperes fellebbezésében arra, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása nem öleli fel a 2016. szeptember 13. napján a bírósághoz érkezett keresetmódosítás c./ és d./ pontjában foglaltakat. (Mely szerint az Általános Szerződési Feltétel és az Üzletszabályzat - a kellő és egyediesített tájékoztatás hiányában - nem vált a szerződés részévé a rHpt.210.§ (1) bekezdése szerinti formában, s emiatt a szerződés létrejötte sem állapítható meg.)

Az elsőfokú ítélet rámutatott, hogy az egyedi kölcsönszerződés kifejezetten utalt arra, hogy az Általános Szerződési Feltételt és az Üzletszabályzatot a felek a szerződés részévé tették, annak rendelkezésre bocsátását aláírásával ismerte el a felperes és az Általános Szerződési Feltételt külön alá is írta. Az egyedi szerződés utolsó bekezdése - a fentiek alapján - a felperes álláspontjával szemben nem minősíthető súlytalan szabványzáradéknak. A rHpt. 210. § /1/ bekezdése szerinti alakszerűségi követelmény az Általános Szerződési Feltétel ilyen módon történt alkalmazása mellett is teljesül.

A perbeli ügylet kapcsán a Hpt. 210. § /2/ bekezdése szerinti tartalmi elemek közül a bankkölcsön szükségképpeninek minősülő tartalmi elemei - a kölcsöntőke és az ügyleti kamat - tekintetében a felek megállapodtak (Ptk.523.§ (1) (2) bek.), így helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a deviza alapú fogyasztási kölcsönszerződés szerződés létrejöttéhez szükséges lényeges kérdésekben a felek megállapodása igazolt (rPtk. 205. § /2/ bekezdés). A kölcsöntőkén és az ügyleti kamaton túli (esetleges) tartalmi elemekben (így a költségekben és járulékokban) pedig a feleknek a szerződés létrejöttéhez nem kell megállapodniuk, ezek egyértelmű meghatározottságának hiánya sem vezethet a szerződés érvénytelenségére, csak azzal jár, hogy e tételek jogszerűen nem számíthatóak fel.(1/2016 PJE IV/2. pont)

A szerződés létrejöttét semmiben nem befolyásolta az, hogy **a kölcsön folyósítására a szerződéskötés napjától eltérő, későbbi időpontban került sor**. Helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság, hogy annak a körülménynek, hogy a felek a kölcsön összegét csak a lerovó pénznemben (forintban) határozták meg és a kirovó pénznemben (CHF-ben) nem, a szerződés létrejöttén és érvénytelenségén kívül eső körülmény (1/2016. PJE 1. pont, 6/2013. PJE III/1. pont, III/2/a pont). A deviza alapú kölcsönszerződések konstrukciójából értelemszerűen következik az, hogy amennyiben a felek a kölcsön összegének kiszámításához a szerződéskötés napjától eltérő (a folyósítás napján vagy ahhoz viszonyított valamely napon) irányadó átszámítási árfolyam alkalmazását írják elő, akkor a kölcsön összegét a szerződésben csak az egyik pénznemben tudják rögzíteni. A kölcsön

összege ilyenkor a másik pénznemben összecszerűen még nem határozható meg, azonban az átszámítás időpontjában a kölcsönösszeg ismertté, kiszámíthatóvá és ellenőrizhetővé válik. Ha mindkét pénznemben megadják a kölcsön összegét a két összeg közül az egyik mindenképpen csak tájékoztató jellegű attól függően, hogy az adott szerződés a devizaösszeget, vagy a forintösszeget rögzítette kiindulópontnak. Ebből eredően a perbeli konstrukció mellett, ha az alperes megjelölte volna a kölcsön összegét svájci frankban, az mindenképpen csak tájékoztató jellegű információ lett volna.

Az alperes által megküldött **folyósítási értesítő** valóban csupán a teljesítést elősegítő tájékoztatásnak tekintendő és nem joghatás kiváltását célzó egyoldalú akaratnyilatkozat. Megküldése, vagy tartalma a szerződés létrejötte és érvényessége szempontjából közömbös (1/2016. PJE IV/3. pont). A perbeli konstrukció mellett a lerovó pénznemben meghatározott kölcsönösszeg deviza egyenértéke ettől függetlenül is - az Általános Szerződési Feltétel III. pontjának rendelkezései alapján - kiszámítható volt.

A fellebbezésben foglaltakkal szemben arra is helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság, hogy nem húzódik meg az ügylet háttérében **befektetési jogviszony** és okszerűen mellőzte ezzel összefüggésben kért bizonyítás továbbfejlesztését és indokoltan mellőzte annak vizsgálatát is, hogy a kölcsön nyújtásához sor került-e svájci frank és forint konverzióra. Iratellenesen hivatkozott arra a felperes, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási indítvány elutasítása kapcsán nem tett eleget indokolási kötelezettségének, e körben az elsőfokú bíróság az ítéletében kifejtett jogi álláspont mellett a Kúria Pfv. VII.21.598/2015.sz ügyben hozott határozatára is hivatkozott.

Az elsőfokú ítélet indokolását az ítéletábra e körben csupán azzal egészíti ki, hogy a hitelezés és a fedezeti forrás megteremtése elkülönült jogviszonyok keretében zajlik. A pénzintézetek működésében e két terület között valóban fennálló szoros összefüggés ellenére a szerződés létrejötte és érvényessége szempontjából nincs jelentősége a hitelezési tevékenység fedezetével kapcsolatos ügyletek létének, tartalmának. A 6/2013. Polgári Jogegységi határozat III. pontjának indokolása a pénzügyi intézményekre vonatkozó közjogi jellegű szabályokra utalással mutatott csak rá arra, hogy a deviza alapú kölcsönök mögött devizaforrás áll, ugyanakkor hangsúlyozza azt is, hogy a fedezeti forrás meglétének vagy hiányának vizsgálata a magánjogi perekben szükségtelen. Emiatt a deviza fedezeti forrás léte vagy hiánya nem érinti a szerződés létrejött, érvényességét vagy tartalmát (minősítését).

Az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő szerződéses rendelkezés a felek jogviszonyának részévé vált, az a bírói gyakorlat által kidolgozott tartalmi elemeket teljes körűen felölelte, így a szerződés létrejötte annak hiányosságaira utalva sem kérdőjelezhető meg. A 6/2013. PJE III. pontja értelmében a tájékoztatásnak ki kell terjedni az árfolyamváltozás lehetőségére és a törlesztő részletekre gyakorolt hatására, azonban nem terjedhet ki az árfolyamváltozás mértékére, várható irányára, valószínűségére. Tévesen hivatkozott emiatt a felperes arra, hogy az alperesnek a svájci frank árfolyam Budapesti Értéktőzsde 2004-es elemzése szerinti várható emelkedéséről a felperest tájékoztatni kellett volna.

II.

A kölcsönszerződés érvénytelensége:

Helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság, hogy a felperes által megjelöltek (alperesi aláírás hiánya; a rHpt.213.§ (1) bekezdésének sérelme) alapján a szerződés érvénytelensége nem állapítható meg. A

képviselési jog kapcsán az elsőfokú ítéletben kifejtetteket az ítéletábra mindenben osztja. A rHpt. 213. § /1/ bekezdésében felsorolt tartalmi követelményeknek a kölcsönszerződés akkor is megfelel, ha a szerződés, illetve az annak részét képező Általános Szerződési Feltételek együttesen tartalmazzák az előírtakat. Ha a rPtk. 205/B.§ (1) és (2) bekezdésében foglaltak teljesültek, akkor az általános szerződési feltételek a felek - így a fogyasztó - aláírása nélkül is a szerződés részévé válnak, egyúttal teljesül a rHpt.210.§. § /1/ bekezdése szerinti alaki követelmény is (1/2016. PJE I/b. pont).

A fellebbezésben kiemelt körülmények (rHpt. 213. § /1/ bekezdés b./, c./ és d./ pontja) alapján sem állapítható meg a perbeli szerződés érvénytelensége.

A rHpt. 213. § /1/ bekezdés b./ pontja kizárólag a THM százalékos mértéke feltüntetésének és a figyelembe nem vett költségek megjelölésének kötelezettségét írja elő, melynek a perbeli szerződés 5. pontja és az Általános Szerződési Feltételek I.5. pontja eleget tesz. A hiteldíj mutató számítási módját pedig az Üzletszabályzat 3.1.1. pontja tartalmazza. Maga a felperes sem jelölt meg olyan vele szemben érvényesített költséget, melyet az alperes annak ellenére számított fel, hogy arról a szerződés nem rendelkezik. Az ügyleti kamat és a THM százalékos eltérésére, annak mibenlétére az alperes magyarázatot adott. Osztja az ítéletábra az elsőfokú bíróság álláspontját a tekintetben is, hogy a rHpt. 213. § /1/ bekezdése c./ pontján belül az árfolyamrés, illetve a rHpt. 213. § /1/ bekezdés d./ pontja (az egyoldalú kamatemelés tekintetében) a DH2 törvény szerint felülvizsgált elszámolással az érvénytelenség orvoslásra került, ezek a kérdések ítélt dolognak minősülnek, semmisségükre további igény nem alapítható a rPtk.200.§ (2) bekezdésébe ütközésre hivatkozással.

III.

Jogalap nélküli gazdagodás:

A felperes negyedleges keresetét arra alapította, hogy törlesztései folytán - az általa helyesnek vélt elszámolást alapul véve - 2014. december 15. napjával a kölcsön teljes körűen kifizette, ezt követő teljesítései jogalap nélküli gazdagodást eredményeztek az alperes javára. A felperesi számítás kiindulópontja az volt, hogy az alperes nem egy kölcsön alapú elszámolást, hanem devizakereskedési (...) elszámolást készített. Ez pedig amiatt nem alkalmas a szerződésből eredő valós fizetési kötelezettség nyomon követésére, mert nem minden egyes tranzakció (törlesztés) időpontjára vetítetten számítja ki a kölcsöntartozás devizában kifejezett egyenlegét, hanem a folyósítást követően - virtuálisan létrehozott - nyilvántartás szerinti devizaösszegeket tekinti a teljes jogviszony folyamán a kölcsön értékének, s emiatt keletkezhetett - többlet folyósítás hiányában is - a folyósítottnál is magasabb kölcsöntőke érték

Felperes negyedleges keresete kellően konkrét volt - az elsőfokú bíróság ítéletében kifejtettekkel szemben - az nem amiatt alaptalan, mert nem jelölte meg annak ténybeli alapját. Tévesen hivatkozott az elsőfokú bíróság arra is, hogy a felülvizsgált elszámolás jelen eljárásban a DH2 29. §-ára figyelemmel már nem képezheti vita tárgyát. A felperes negyedleges keresete értelemszerűen csak a felülvizsgált elszámolás hatálya alá nem tartozó jogalap nélküli vagyonmozgás rendezésére irányulhat. Az azonban, hogy a felülvizsgált elszámolás utóbb vitássá nem tehető, csak az árfolyamrés alkalmazása, illetve a tisztességtelen egyoldalú kamat-, költség- és díjemelés miatti túlfizetésre vonatkozik. Ha azonban a fél bizonyítani tudja, hogy egyéb okból is többlet teljesített, mint amire a szerződés alapján köteles lett volna, a felülvizsgált elszámolás nem akadályozza a jogviszony eltérő elszámolás alapján történő rendezésének.

Az ítélet tábla álláspontja szerint a negyedleges kereset amiatt nélkülöz minden alapot, mert a kölcsönszerződésben meghatározott vagy az alapján meghatározható, kirovó pénznemben kimutatott tartozás a felperes által felhívott számviteli szabályok - mint ágazati jogszabályi rendelkezések - alapján nem értékelhető (számítható) át. A deviza alapú hitel lényege éppen az, hogy az adós az esedékességkor annyit köteles forintban fizetni (leróni), amennyi megegyezik a szerződésben devizában kirótt pénztartozással. Az adós tartozása devizában keletkezik, annak mértéke a kirovó pénznem lerovó pénznemben kifejezett árfolyamváltozása függvényében nem módosul (6/2013. PJE III/1. pont).

Az indokolás fenti kiegészítése mellett helyesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor mellőzte a felperes által indítványozott szakértői bizonyítás lefolytatását.

Helyesen utasította el az elsőfokú bíróság a Pp. 152 § (2) bekezdése alapján a per tárgyalásának felfüggesztésére irányuló felperesi kérelmet is. Nincs helye ugyanis előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének, ha a felmerülő jogkérdés az ügy elbírálás szempontjából nem releváns, a hivatkozott uniós rendelkezést az Európai Unió Bírósága már értelmezte vagy az uniós jog helyes értelmezése annyira nyilvánvaló, hogy azzal kapcsolatosan ésszerű kétség nem merül fel (BH2017.22.).

Az elsőfokú bíróságnak az EUMSZ 267. Cikk /3/ bekezdése szerinti előterjesztési kötelezettsége nem állt fenn. A felperes által a perben felvetett jogkérdések vonatkozásában a C-483/16. szám alatt folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárás eredménye az eljárás tárgya (az igényérvényesítéssel szemben a DH2 törvény által támasztott „többletkövetelmények” figyelembe vételének mellőzése) és a jelen per tárgya közötti tartalmi összefüggés hiánya miatt az ügy eldöntése szempontjából nem volt releváns.

A felfüggesztés alapjaként csupán a fellebbezésben megjelölt további (a C-51/2017., C-118/2017 és C-126/2017. számú) előzetes döntéshozatali eljárások kapcsán - az alábbiakban kifejtettek szerint - ugyancsak nem látta az ítélet tábla indokoltnak a per tárgyalásának felfüggesztését a Pp.152.§ (2) bekezdésében írt feltétel híján.

Az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő szerződéses rendelkezés tisztességtelensége (C-51/2017.) kapcsán az Európai Unió Bírósága a C-26/13. számú ügyben már kifejtette az álláspontját, az ennek alapul vételével kialakult bírói gyakorlatot a Kúria 2/2014. számú PJE határozata megjelenítette. A felperesi keresetnek nincs olyan eleme, amely a devizahiteles törvények, illetve az alkalmazott jogegységi határozatok hiányában a felperesre nézve kedvezőbb elbírálást tenne lehetővé, emiatt a C-51/2017. sz. előzetes döntéshozatali eljárás kimenetele sem releváns jelen per szempontjából. A szerződés tárgyának meghatározása terén a perbeli eset a C-126/2017.sz. előzetes döntéshozatali eljárásban ismertetettől lényegesen, éppen abban tér el, hogy a perbeli esetben a kölcsöntőke fix összegben és nem csak tájékoztató jelleggel volt megjelölve.

A fentiekre tekintettel az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § /2/ bekezdése alapján - az indokolás fenti kiegészítése és pontosítása mellett - helybenhagyta.

A felperes fellebbezése nem bizonyult alaposnak, ezért a Pp. 78. § /1/ bekezdése alapján a másodfokú eljárással kapcsolatban felmerült költségeit maga viseli, ugyanakkor köteles megtéríteni az alperes másodfokú költségét, mely a jogi képviselő 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § /3/ és /5/-/6/ bekezdései, valamint 4/A. §-a alapján megállapított, a kifejtett tevékenységgel arányban álló munkadíjából áll.

Győr, 2017. október 18.

Dr. Havasiné dr. Orbán Mária sk.
a tanács elnöke

Dr. Mészáros Zsolt sk.
előadó bíró

Dr. Vass Mária sk.
bíró